

UNELE ASPECTE VIZÂND PREVENIREA ȘI COMBATEREA TRAFICULUI DE COPII

Mihail SORBALA, doctor în drept, lector universitar (ORCID: 0000-0002-4055-6914)

Irina VASIILAȘCU, studenta anului IV, Facultatea Drept, ULIM

SOME ASPECTS OF PREVENTING AND COMBATING CHILD TRAFFICKING

Child trafficking is a socially dangerous act that has gained international significance due to its dynamics. This crime, at international level, is attributed to human beings trafficking in general, and in national law is incriminated in a particular article of the Criminal Code, namely art. 206. In the context of increasing the number of trafficked children in the total number of victims of human beings trafficking, it is absolutely necessary to strengthen the efforts of the competent authorities and direct the State's attention to developing more effective policies and measures to prevent and combat child trafficking. Among the most important aspects to be assessed in order to identify potential victims of child trafficking and provide them with assistance are: the use of research results and paying more attention to the link between child trafficking and the use of information communication technologies; strengthening the capacities and resources of child protection professionals; raising public awareness of child trafficking and its various manifestations; ensuring a protected environment for children in street situations and unaccompanied or separated children seeking asylum; ensuring that specialized NGOs receive adequate funding.

Keywords: *child trafficking, victims, psychological assistance, control measures.*

Traficul de copii este o faptă socialmente periculoasă care a căpătat o amploare de anvergură internațională datorită dinamicii sale. Această componentă de infracțiune, la nivel internațional, este atribuită la traficul de ființe umane în general, iar în legislația națională este incriminată într-un articol particular din Codul Penal, și anume art. 206. În contextul creșterii numărului de copii traficați în numărul total al victimelor traficului de ființe umane, este absolut necesar consolidarea eforturilor autorităților competente și direcționarea atenției statului în vederea elaborării unor politici și măsuri mai eficiente pentru prevenirea și combaterea traficului de copii. Printre cele mai importante aspecte care trebuie să fie evaluate pentru identificarea potențialelor victime ale traficului de copii și acordarea asistenței acestora se numără: utilizarea rezultatelor cercetării și acordarea unei atenții sporite legăturii dintre traficul de copii și utilizarea tehnologiilor informaționale de comunicare; consolidarea capacităților și resurselor profesioniștilor din domeniu protecției copilului; sensibilizarea publicului cu privire la traficul de copii și a diferitelor manifestări ale sale; asigurarea unui mediu protejat pentru copiii aflați în situații de stradă și copiii neînsoțiți sau copiii separați care caută azil; asigurarea faptului că ONG-urile specializate primesc finanțare adecvată.

Cuvinte-cheie: *trafic de copii, victime, asistență psihologică, măsuri de combatere.*

Omul este o creație divină, care poate supraviețui într-o realitate dură doar dacă luptă. Și, după cum este firesc, cel mai vulnerabil pierde. Lumea este astfel creată, încât niciodată nu au existat doar bogați și puternici. Această delimitare a caracterizat societatea, indiferent de epoca la care facem referință: sclavi și proprietari de sclavi, țărani și feudali, burghezi și muncitori, astfel, parcursul istoric al evoluției omenirii ne-a demonstrat că cei slabi au fost mereu supuși factorilor de constrângere.

De ce este relevantă această incursiune istorică? Argumentul se prezintă a fi unul foarte simplu. Această regulă, păstrată încă din antichitate, este valabilă și astăzi, inclusiv în contextul traficului de ființe umane în general, și al traficului de copii în particular. Astfel, cei mai slabi sunt ademeniți în mrejele unor promisiuni grandioase, căzând ulterior în prada propriilor vise.

Traficul de ființe umane, fiind un fenomen complex și dinamic, care afectează majoritatea statelor lumii, este recunoscut drept infracțiune care își găsește reglementare atât la nivel național, cât și la nivel internațional. În temeiul art. 4 lit. a) al Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, încheiată la Varșovia la 16 mai 2005¹, în vigoare pentru Republica Moldova din 2006, deoarece Convenția sus numită a fost ratificată prin Legea Parlamentului Republicii Moldova nr. 67 din 30 martie 2006², iar astfel statul nostru și-a asumat obligația de a îndeplini și realiza obiectivele înserate în Convenție³.

Relevant este a sublinia că, potrivit statuărilor art. 2 alin. 1) al Legii Republicii Moldova nr. 241 din 20 octombrie 2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, „traficul de ființe umane” — desemnează recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane (cazarea sau primirea persoanelor), prin amenințarea cu utilizarea forței sau altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate, sau prin oferirea sau acceptarea de plăți sau avantaje pentru obținerea consimțământului unei persoane, având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării. Exploatarea cuprinde, cel puțin, exploatarea prostituției celorlalți sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acesteia, aservirea sau prelevarea de organe⁴.

-
- 1 Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, încheiată la Varșovia la 16 mai 2005. http://www.antitrafic.gov.md/public/files/Convenia_CoE_ROM.pdf.
 - 2 Legea Republicii Moldova nr. 67 din 30 martie 2006, pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 66—69 din 28 aprilie 2006. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=107234&lang=ro.
 - 3 Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, încheiată la Varșovia la 16 mai 2005. http://www.antitrafic.gov.md/public/files/Convenia_CoE_ROM.pdf.
 - 4 Legea Republicii Moldova nr. 241 din 20 octombrie 2005, privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 164—167 din 09 decembrie 2005. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=107319&lang=ro#

Acest subiect, fiind unul foarte sensibil, necesită a fi abordat pornind de la valoarea demnității umane. Astfel, Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948⁵, în vigoare pentru Republica Moldova din 30 decembrie 1998, stabilește că libertatea, dreptatea și pacea în lume este fundamentată și asigurată prioritar prin recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile⁶. Totodată, printre drepturile și libertățile fundamentale, statuate de principalele documente internaționale, dar și de Constituția Republicii Moldova, se află dreptul la viață, libertatea individuală și securitatea persoanei, dreptul la libera circulație etc⁷. Afirmarea și ocrotirea efectivă a acestor drepturi și libertăți a constituit rezultatul unei îndelungate evoluții a dreptului. Însă, cu trimitere la definiția legală a traficului de ființe umane, sclavia, fiind una dintre formele de realizare a laturii obiective a componenței de infracțiune respective, este interzisă inclusiv prin art. 4 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, sub orice formă de manifestare⁸.

Și totuși, de ce copiii sunt mai predispuși riscului de a fi traficați? Dar, mai întâi de toate, să stabilim cine este copilul: congruent prevederilor și statuărilor actelor internaționale⁹, la care și Republica Moldova a aderat¹⁰, prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă¹¹. Iar, revenind la întrebarea noastră, răspunsul este unul absolut firesc: ei sunt ființe inocente și naive din punct de vedere psihologic, ușor de manipulat și de capturat în jocul traficantilor.

Dacă să abordăm problema traficului de copii prin prisma legislației naționale, atunci este necesar de a invoca prevederile art. 206 din Codul penal al Republicii

5 Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948. https://www.ohchr.org/en/udhr/documents/udhr_translations/rum.pdf

6 Declarația Universală a Drepturilor Omului. Adoptată și proclamată de Adunarea generală a ONU prin Rezoluția nr. 217 A (III) din 10.12.1948. În: *Tratate Internaționale*, nr. 1 din 30 decembrie 1998. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115540&lang=ro

7 Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 1, din 12.08.1994. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128016&lang=ro#

8 Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948. https://www.ohchr.org/en/udhr/documents/udhr_translations/rum.pdf

9 Convenția cu privire la Drepturile Copilului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 20 noiembrie 1989. <https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf>

10 Convenția Internațională nr. 52 din 20 noiembrie 1989, cu privire la Drepturile Copilului. În: *Tratate Internaționale la care Republica Moldova este parte* nr. 1 din 30 decembrie 1998. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115568&lang=ro

11 Convenția cu privire la Drepturile Copilului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 20 noiembrie 1989. <https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf>

Moldova, prin care legiuitorul incriminează și pedepsește această faptă socialmente-periculoasă¹². Ceva mai sus am specificat și am făcut referință la Legea nr. 241 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane,¹³ în care legiuitorul definește un șir de noțiuni, precum „victima“ și „prezumata victimă“ a traficului de ființe umane, formele de exploatare, acțiunile de recrutare, transportare, transfer, adăpostire sau primire a victimei, situația de vulnerabilitate.

Definiția traficului de ființe umane prevăzută în această lege este puțin diferită de cea stipulată în Codul penal. Legea specială oferă unele explicații mai detaliate a noțiunilor, reglementează atribuțiile autorităților competente pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, specifică drepturile la asistență și protecție de care se bucură victimele traficului de ființe umane, inclusiv victimele străine etc¹⁴.

Componența de infracțiune — traficul de copii, este incriminată într-o variantă-tip (alin. (1)) și alte două forme agravante (alin. (2) și (3)). Astfel, prin noțiunea de trafic de copii, legiuitorul statuează următoarea definiție: recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil, precum și darea sau primirea unor plăți ori beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra copilului, în scopul: exploatării sexuale comerciale sau necomerciale; exploatării prin muncă sau servicii forțate; practicării cerșetoriei sau în alte scopuri josnice; însușirii ajutoarelor, indemnizațiilor sau prestațiilor sociale; folosirii ilegale în testări sau experimente medicale ori științifice; exploatării în sclavie sau în condiții similare sclaviei; folosirii în conflicte armate; folosirii în activitate criminală; prelevării organelor, țesuturilor și/sau celulelor umane; vânzării sau cumpărării; folosirii în calitate de mamă-surogat ori în scop de reproducere; adopției ilegale.

Datorită modalităților multiple de realizare a infracțiunii incriminate la art. 206 din Cod penal al Republicii Moldova, aceasta se caracterizează atât printr-un obiect juridic principal, care constă în relațiile sociale cu privire la dezvoltarea fizică, psihică, spirituală și intelectuală a minorului, cât și printr-un obiect juridic secundar, pe care îl formează relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a minorului¹⁵. În contextul formelor agravante prin care poate fi realizat traficul de ființe umane, cu certitudine, conținutul obiectului juridic secundar este unul mult mai amplu și atentează la un ansamblu pluridimensional al relațiilor sociale.

12 Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 72-74 art. 195 din 14 aprilie 2009. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129474&lang=ro#

13 Legea Republicii Moldova nr. 241 din 20 octombrie 2005, privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 164—167 din 09 decembrie 2005. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=107319&lang=ro#

14 Catană T., Ioniță D., Gorceag L. Ghidul avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat. Chișinău. 2020, p. 24.

15 Brînza S., Stati V. Tratat de Drept Penal. Partea specială. Vol. I. Chișinău: F.E.-P. Tipografia centrală, 2015, p. 1037.

Totuși, ținând cont de subiectul luat în vizor în cadrul abordării noastre, ne prezintă interes de a ne referi și la cauzele ce duc la apariția acestui flagel. Prin urmare, apare întrebarea care totuși sunt respectivele cauze? Astfel, pentru o mai bună înțelegere a vulnerabilității victimelor, în fața recrutării, este necesară explicarea aprofundată a condițiilor de mediu, de trai ale copiilor, anterioare traficului — ce reprezintă un fenomen infracțional internațional de crimă organizată, cu consecințe grave asupra siguranței, sănătății și drepturilor fundamentale.

Printre factorii și cauzele determinante care pot duce la apariția acestui flagel, putem enumera următoarele:

- situația familială și mediu de creștere a copiilor — un aspect important cu privire la copiii exploatați, este cel legat de situația familială a acestora, deoarece copiii traficați provin preponderent din familii cu un singur părinte, din mediul instituțional sau chiar minori ce locuiesc la rude, dar nefiind exclus și traficul de copii ce provin din familii biparentale. Putem enunța în contextul dat că familia, rămâne primul și cel mai important mediu de creștere a copiilor, iar orice disfuncționalitate în interiorul ei are repercursiuni majore asupra vulnerabilității copiilor și de dezvoltare normală a acestuia.
- lipsa comunicării și a afecțiunii parentale — această cauză diminuează capacitatea de autoprotecție a copiilor¹⁶. Preponderent, când apare lipsa afecțiunii, fapt ce îi face pe copii să caute atenția sau confortul emoțional sau material în altă parte. Iar astfel, copiii, pentru a avea parte de afecțiune, apelează la prieteni, vecini, educatori și chiar la străini, pentru a umple golul și a compensa deficiențele de relații interumane. Drept urmare, copiii capătă încredere în alte persoane și, astfel, intră în contact cu posibili infractori, sau în medii favorabile recrutării.
- violența și abuzul în familie — manifestate sub orice formă, reprezintă un alt factor important și favorizant al recrutării, indiferent de statutul social sau economic al acesteia. Respectiv, un mediu familial abuziv pregătește terenul pentru variatele, dar constantele forme de abuz pe care va trebui să le îndure copilul când va fi traficat. Mai mult ca atât, se apreciază că există o legătură puternică și indisolubilă între susceptibilitatea unui individ la trafic și starea sa de observator sau subiect al violenței în familie. Totuși, dovadă stă și faptul că cele mai multe victime minore, au în istoricul lor incidente de agresivitate, abuzuri fizice, psihice sau chiar sexuale, ceea ce sporește nivelul traumei minorului¹⁷.

Pe lângă factorii și cauzele indisolubile legate de familie ce pot duce la favorizarea traficului de copii pot fi și prezența altora după cum specificăm:

16 Oltei I. G., *Metodologia investigării infracțiunilor de trafic de persoane* București, 2008, p. 81.

17 Condruț R. *Ghid de informare în domeniul traficului de persoane*, Iași, 2006, p. 49; Simus R. *Minorul — victimă a traficului de persoane*. În: *Revista Acta Universitatis George Bacovia. Juridica*. Vol. 5. nr. 1, 2016, p. 186-187.

- sărăcia, instabilitatea financiară și șomajul — care de regulă au o contribuție semnificativă la apariția vulnerabilității de recrutare a copiilor. Deci, sărăcia afectează într-o proporție mult mai mare: familiile monoparentale cu mai mulți copii; dar și pe cele cu nivel scăzut de educație; emigranții la muncă; și, familiile din mediul rural; pe cei care sunt în căutarea unui loc de muncă; cât și pe cei care primesc salariul minim, neasigurându-și un trai decent, sau care prestează munci necalificate și care nu au siguranța unui loc de muncă¹⁸.
- vulnerabilitatea socială — este un factor major de risc, pentru aceia care caută cu disperare să-și asigure un standard și un minim decent de viață, și să scape de sărăcie. Din acest unghi de vedere putem nota că nivelul scăzut de trai îi face atât pe părinți, cât și pe copii să fie mai vulnerabili pe segmentul dat¹⁹.
- educația — reprezintă și ea prin urmare, una dintre principalele cauze ale traficului de persoane și, implicit, ale traficului de copii. Relieffăm că un nivel scăzut de educație și abandonul școlar sunt, preponderent, legate de veniturile scăzute, analfabetism, dezintegrare familială, alcoolism, violență sau migrare. Din punctul de vedere al majorității victimelor minore au o educație scăzută și astfel devin pradă ușoară a traficantilor²⁰.
- deficiențele în sprijinul acordat de comunitate și în infrastructură — reprezintă de asemenea o altă cauză a traficului de persoane.

Deoarece, neajunsurile referitoare la: a) acordarea sprijinului instituțional sau social; b) lipsa infrastructurii; c) lipsa cooperării sau protecției sociale, care sunt cauzate, în principal, de resursele limitate avute la dispoziție de comunitate; numărul redus de lucrători sociali și psihologi în anumite localități, dar ș.a.²¹.

Totuși, dinamica fenomenului traficului de ființe umane în Republica Moldova, și în special al copiilor, reflectă, cu precădere, realitatea social-economică. Potrivit datelor statistice oficiale, la nivel național, în anul 2020, au fost identificate în total 23 de victime copii. Analizând această situație cu referire la criteriul de gen, 20 de victime au fost fete, iar 3 victime au fost băieți. Un indice pozitiv îl atestăm prin prisma diminuării numărului de victime față de anul 2019, când au fost traficate 74 de fete și 11 băieți²².

În contextul subiectului cercetat, statul și-a asumat rolul de a garanta fiecărui copil dreptul la un nivel de viață adecvat dezvoltării sale fizice, intelectuale, spirituale

18 Zaharia, G.-C. Traficul de persoane. Editura C.H. Beck, București, 2012, p. 3.

19 Ibidem, p. 2.

20 Simus R. Minorul — victimă a traficului de persoane. Op. cit., p. 188; Zaharia, G.-C. Traficul de persoane, Op. cit., p. 3.

21 Zaharia, G.-C. Traficul de persoane, Op. cit., p. 3.

22 Raportul național de realizare a politicii de prevenire și combatere a traficului de ființe umane 2020. <http://www.antitrafic.gov.md/libview.php?l=ro&idc=30&id=1362&t=/Raport/Nationale/Raport-national-de-realizare-a-politic-ii-de-prevenire-si-combatere-a-trafficului-de-fiinte-umane-pentru-anul-2020>

și sociale. Astfel, prin intermediul organelor competente în domeniu și organele de drept, protecția drepturilor copiilor trebuie să fie asigurată²³.

În drept, la data de 22 mai 2018, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Strategia națională de prevenire și combatere a Traficului de ființe umane pentru anii 2018—2023 prin Hotărârea nr. 461. Concomitent, a fost elaborat și un Plan de acțiuni pentru anii 2018—2020 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018—2023²⁴. Scopul acestor acte, după cum și este statuat, rezidă în dezvoltarea durabilă a sistemului național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane prin prisma paradigmei 4P. Rolul acestei Strategii este de a asigura continuitatea politicii de stat privind reformarea relațiilor de cooperare națională și transnațională între organizațiile guvernamentale, necomerciale și interguvernamentale pentru implementarea măsurilor de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, în vederea promovării drepturilor victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, conform principiilor respectării drepturilor omului și a egalității de șanse între femei și bărbați. Amploarea și impactul acestui fenomen o deducem și din faptul că măsurile strategice în domeniu sunt impuse și de prevederile Acordului de Asociere Republica Moldova — Uniunea Europeană în perioada 2017—2019 și ale Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018—2022.

Planul de acțiuni pentru 2018—2020 privind implementarea Strategiei naționale a fost realizat în măsură de 81 %, după cum urmează: 82 dintre acțiuni realizate integral, 9 acțiuni realizate parțial și 10 acțiuni nerealizate. Unul din obiectivele de perspectivă care rămâne a fi o prioritate pentru autorități în vederea combaterii traficului de copii constă în identificarea preventivă a potențialelor victime, în special din rândul copiilor din centrele de plasament de stat²⁵.

Un pas important realizat de Republica Moldova în vederea prevenirii traficului de copii, dar și acordarea suportului celor care au devenit deja victime ale acestei orori îl constituie inaugurarea unui serviciu specializat pentru copii — victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului de ființe umane în cadrul Centrului de asistență și protecție pentru victimele și potențialele victime ale

23 Legea Republicii Moldova nr. 338 din 15 decembrie 1994, privind drepturile copilului. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 13 din 02 martie 1995. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=94939&lang=ro

24 Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 461 din 22 mai 2018, cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018—2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018—2020 privind implementarea acesteia. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 167-175 art. 512 din 25 mai 2018. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128851&lang=ro

25 Raportul național de realizare a politicii de prevenire și combatere a traficului de ființe umane 2020. <http://www.antitrafic.gov.md/libview.php?l=ro&idc=30&id=1362&t=/Rapoarte/Nationale/Raport-national-de-realizare-a-politic-ii-de-prevenire-si-combatere-a-trafficului-de-fiinte-umane-pentru-anul-2020>

traficului de ființe umane din municipiul Chișinău. Totodată, la fel de relevantă este și fondarea și funcționarea Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii „Telefonul Copilului“ 116 111, aflat sub egida Ministerului Muncii și Protecției Sociale în colaborare cu Centrul Internațional „La Strada“. Scopul acestei linii telefonice este anume sporirea nivelului de protecție a drepturilor copiilor prin accesul direct și gratuit la consiliere psiho-emoțională și informarea acestora despre drepturile lor și modalitățile prin care acestea pot fi realizate și apărate.

Pentru a putea analiza eficiența măsurilor întreprinse de stat, este necesară o evaluare externă a impactului acestora în vederea combaterii și diminuării acestui fenomen. Astfel, potrivit Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, se întemeiază Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane, generic intitulat GRETA, ce are drept misiune să monitorizeze aplicarea prevederilor Convenției de către statele semnatare.

În fapt, sub aspectul prevenirii traficului de copii și identificarea și asistența copiilor victime ale traficului, în cadrul Raportului de Evaluare pentru Republica Moldova, realizat de GRETA la cea de-a treia rundă de evaluare în decembrie 2020²⁶, grupul de experți a venit cu recomandări către autoritățile naționale să își consolideze eforturile în vederea îmbunătățirii prevenirii traficului de copii și identificării și asistenței copiilor victime ale traficului, primordial prin prisma următoarelor acțiuni: 1) utilizarea rezultatelor cercetării și acordarea unei atenții sporite legăturii dintre traficul de copii și utilizarea tehnologiilor informaționale de comunicare; 2) consolidarea capacităților și resurselor profesioniștilor din domeniu protecției copilului; 3) sensibilizarea publicului cu privire la traficul de copii și a diferitelor manifestări ale sale (inclusiv cerșetorie forțată, căsătorie forțată și criminalitate forțată); 4) asigurarea unui mediu protejat pentru copiii aflați în situații de stradă și copiii neînsoțiți sau copiii separați care caută azil; 5) asigurarea faptului că ONG-urile specializate primesc finanțare adecvată.

Drepturile copiilor sunt apărate, inevitabil, la nivel internațional, așa cum am specificat supra. În acest context, o relevanță notorie revine, inclusiv, Convenției cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 30 decembrie 1998²⁷, care expune exhaustiv direcțiile spre care urmează să se orienteze statul la elaborarea politicilor în domeniu.

26 Raportul (GRETA) de Evaluare pentru Republica Moldova. Runda a treia de evaluare. Acces la justiție și remedii efective pentru victimele traficului de ființe umane. Publicat la 03 decembrie 2020. [http://www.antitrafic.gov.md/lib_view.php?l=ro&idc=32&id=1360&t=/Raportale/Ale-partenerilor-internationali/Raportul-Grupului-de-Experti-privin d-Lupta-contr-Traficului-de-Fiinte-Umane-de-Evaluare-pentru-Republica-Moldova-GRETA-Runda-a-treia-de-evaluare-Acces-la-justitie-i-remedii-efective-pentru-victimele-traficului-de-fiinte-umane](http://www.antitrafic.gov.md/lib_view.php?l=ro&idc=32&id=1360&t=/Raportale/Ale-partenerilor-internationali/Raportul-Grupului-de-Experti-privin-d-Lupta-contr-Traficului-de-Fiinte-Umane-de-Evaluare-pentru-Republica-Moldova-GRETA-Runda-a-treia-de-evaluare-Acces-la-justitie-i-remedii-efective-pentru-victimele-traficului-de-fiinte-umane)

27 Convenția Internațională nr. 52 din 20 noiembrie 1989, cu privire la Drepturile Copilului. În: Tratatate Internaționale la care Republica Moldova este parte nr. 1 din 30 decembrie 1998. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115568&lang=ro

Astfel, în art. 34 al Convenției numite, este menționat faptul că obligația statului constă în asumarea măsurilor în vederea prevenirii și contracarării: a) incitării sau constrângerii copiilor să cadă pradă activităților sexuale ilegale; b) exploatării copiilor în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale; c) exploatării copiilor în scopul producției de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic. Norme cu caracter asigurator în domeniu sunt statuate și în art. 35, potrivit căruia statul trebuie să prevină răpirea, vânzarea și traficul de copii în orice scop și sub orice formă și art. 36, potrivit căruia statul trebuie să protejeze copilul contra oricărei forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării sale²⁸.

Reieșind din cele punctate și sintetizând reflectările desprinse din acest articol, Guvernul Republicii Moldova nu a îndeplinit pe deplin standardele minime pentru eliminarea traficului, cu toate acestea autoritățile fac eforturi considerabile în acest sens. În comparație cu perioada anterioară, având în vedere impactul pandemiei COVID-19 asupra capacității de combatere a traficului, Guvernul a dat dovadă de eforturi sporite. Însă, ca recomandări prioritare se impun următoarele aspecte:

- investigarea mai viguroasă și condamnarea traficantilor, inclusiv a oficialilor complici;
- întreprinderea măsurilor pentru protecția colaboratorilor organelor de drept, care sunt investite și antrenate în prevenirea și combaterea cazurilor de trafic de ființe umane și trafic de copii;
- identificarea proactivă a victimelor traficului, în special a copiilor, inclusiv prin examinarea indicatorilor de trafic în rândul populației vulnerabile și a cetățenilor care se întorc în Republica Moldova și orientarea victimelor către structuri de îngrijire pentru a beneficia de asistență;
- asigurarea că victimele traficului, inclusiv copiii, de a nu fi penalizate în mod necorespunzător pentru faptele ilegale pe care traficanții le-au obligat să le comită;
- scutirea tuturor victimelor traficului de cerința de a fi puși față în față cu traficanții acuzați înainte să demareze ancheta și asigurarea ca toți copiii victime să beneficieze de măsuri de protecție speciale pe durata procedurilor judiciare;
- asigurarea aplicării consecvente a legislației și reglementărilor privind protecția victimelor pe durata procedurilor judiciare și urmărirea penală a persoanelor care falsifică probele și intimidează martorii, în conformitate cu prevederile legii;
- creșterea eforturilor de identificare și investigare a traficului și a exploatării copiilor;
- instruirea organelor de drept cu privire la o abordare axată pe victimă a investigațiilor și urmărilor penale, dar ș. a.

28 Convenția cu privire la Drepturile Copilului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 20 noiembrie 1989. <https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf>

Problema abordată este una foarte sensibilă și nu trebuie să fim indiferenți când suntem martorii unor scene care, în fond, ar putea supune unui risc ulterior copilul — mâine, nu știi ce se poate întâmpla cu aproapele tău.

Maya Angelou spunea că „demnitatea înseamnă că merit cel mai bun tratament pe care îl pot primi“, iată de ce nu trebuie să îl desconsiderăm pe cel de lângă noi, pentru că nimeni nu ne garantează că nu vom fi și noi în locul persoanei respective. Numai moralitatea acțiunilor noastre poate da frumusețe vieții și poate asigura demnitatea umană, iată de ce haideți să fim socialmente responsabili.